

Loddrett ranke.

Loddrett ranke i veksthus og langs vegg.

Ved loddrett ranke dyrket langs vegg (eventuelt mur eller bergskrent), går sidegreinene til til høyre og venstre langs veggen slik at de lett kan støttes opp. Denne oppbindingen er helt nødvendig, hvis ikke brykker sidegreinen av i fete under sterk vind allerede på forsommeren. Det anbefales å ha minst 1,5 m bredde til en drueplante dyrket på denne måten.

Her er en loddrett ranke etter vinterbeskjæring. Fjorårskuddene er her skåret tilbake til litt utenfor 3. knopp ut fra ranken. Den første knoppen ligger helt inn til hovedranken.

Utendørs bør en ha 6-7 blader utenfor klasen hvis en nøyer seg med en klase per sidegrein, ved to klaser 12-14 blader. Vi anbefaler bare en klase per sidegrein, siden planten da bare trenger en bredde på 1,5 til 2,5 m. Har en god plass i bredden langs en sørvegg kan det være mer interessant å plante flere forskjellige sorter.

I veksthus har det vært vanlig å la vinplanten vokse opp langs en av veggene og deretter lede den under mønet. Denne metoden passer utmerket for drueplanten, men bladverket vil skygge veldig mye for andre vekster.

Ved å forme drueplanten som en loddrett ranke, kan en i et veksthus på 10 m² fint få plass til 2-3 drueplanter og likevel få fin mulighet til å dyrke andre varmekjære vekster. Druerplanten får da en form som en litt bred tomatplante med forholdsvis vannrette greiner. Disse bør gå i forskjellige retninger slik at lysforholdene for bladene blir best mulig. Med en klase per sidegrein i veksthus trenger en bare 4-6 blader utenfor klasen, siden det her er varmere. Vind er ikke noe problem i veksthus, slik at en vanligvis ikke trenger å støtte opp sidegreinene. Har en her to klaser på hver sidegrein, må disse imidlertid støttes opp på en eller annen måte. Passende høyde av ranken kan være 2-2,4 m, avstanden mellom to planter minst en meter. Den må støttes til en solid stakk som forankres godt.

Langs vegg kan ranken ved mange års vekst nå en betydelig høyde hvis en ønsker det. En vinranke i Latvia har hatt en høyde på hele syv etasjer.

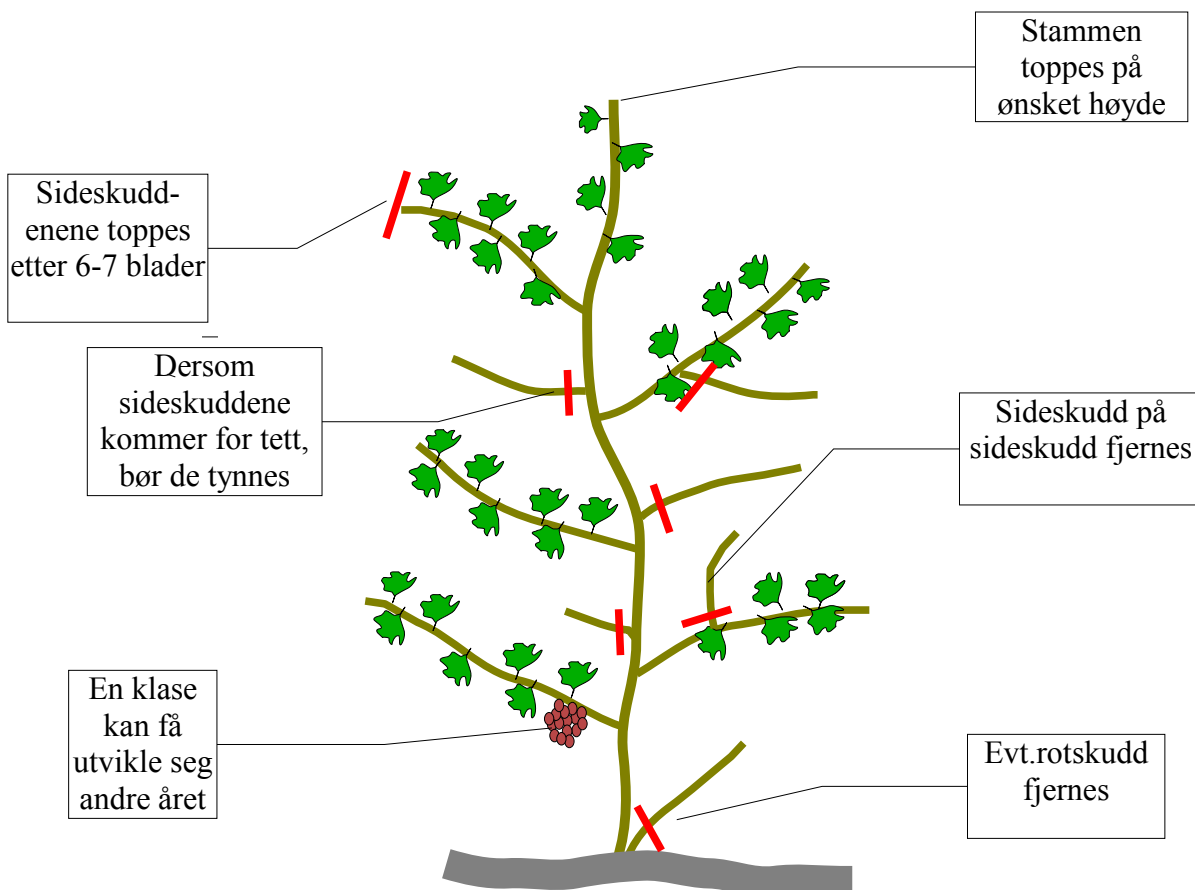
Oppbygging av loddrett ranke.

Ovenfor har vi nevnt tre viktige forskjeller mellom loddrett ranke i veksthus og langs vegg. Det gjelder antall blader utenfor ytterste klase, oppstøtting av sidegreinene og retning på sidegreinene.

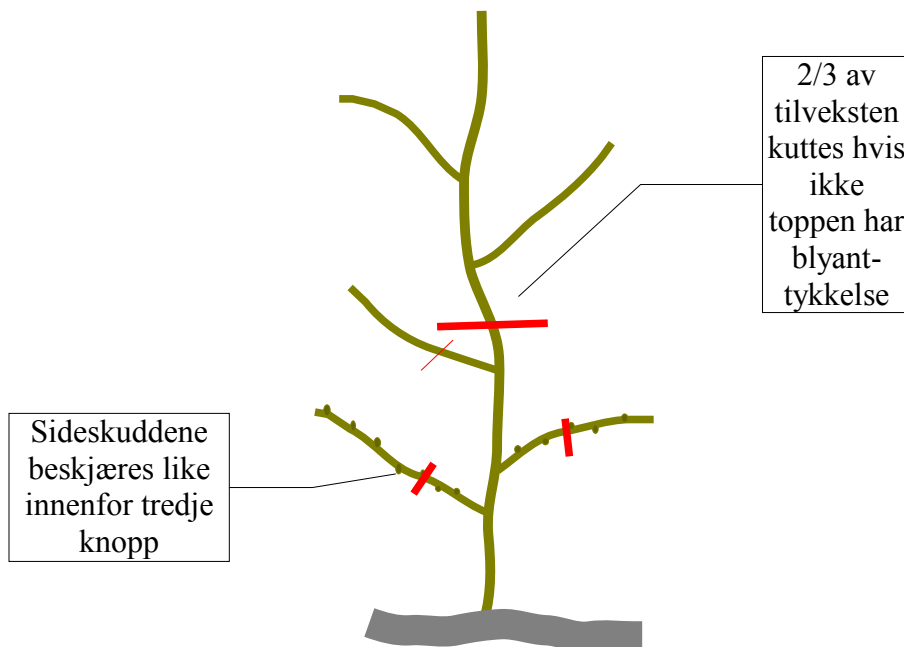
I begge tilfelle er viktig med en gradvis oppbygging av planten, slik at røttene ikke får for stor belastning de første årene. Vanligvis går utviklingen av planten raskere i veksthus. Her går det vanligvis greit å få dannet en kraftig, ca 50 cm høy stamme med tykkelse som en blyant, i løpet av den første sesongen (fremgangsmåten for dette er forklart i hovedsiden om dyrking). Ved dyrking langs vegg eller mur vil en noen ganger bruke to år på dette.

Andre sommer.

Andre sommer vil planten vanligvis få en kraftig vekst. Langs vegg lar en ranken fortsette høydeveksten. I veksthus når planten ofte ønsket høyde slik at den må toppes. Sideskudd vil etter hvert vokse ut, særlig for planter som toppes i veksthus vil disse kunne bli kraftige. Knip de av utenfor 6-7 blader. Passende avstand mellom sideskudd er 5-25 cm avhengig av sorten en dyrker. Sideskudd på sideskudd tar en vekk, likedan rotskudd og eventuelle drueklaser. På en kraftigvoksende plante kan en imidlertid la en liten klase få utvikle seg, det er alltid spennende å smake på de første druene.

Ved beskjæring i november eller mars kutter en tilbake 2/3 av tilveksten på hovedranken, eventuelt mer hvis ikke ranken her har oppnådd tykkelse tilsvarende blyant. Sideskuddene beskjæres like utenfor tredje knopp. Innerste knopp langs hovedranken er ikke markert på tegningen.

Tredje sommer.

Her ser en tydelig at sideskuddet er kuttet litt utenfor tredje knopp ut fra hovedranken. På bildet kan en se første knopp helt inn til hovedranken. Om våren kan det variere veldig hvor mange av disse knoppene som bryter, avhengig av sort og frostskaade. Det ytterste skuddet bryter vanligvis først og får ofte anlegg til størst drueklase.

Fra knopper på fjorårets sidegreiner kommer det nye skudd. En lar alle skuddene vokse ut til en ser hvor store klasene kan bli litt ut i mai/juni måned.

Vanligvis vil det ytterste skuddet bryte først og ha anlegg til de største klasene. Fordelen ved å bruke det innerste skuddet er at bæreflaten kommer nærmere ranken. Vi lar vanligvis bare ett av disse skuddene vokse ut, kniper av de to andre. Noen ganger kommer det bare ett eller to skudd fra sidegreinen.

Videre behandling av loddrett ranke.

Hvis en ønsker at planten skal fortsette lengdeveksten langs vegg, fjernes som tidligere beskrevet 2/3 av siste sommers tilvekst, eventuelt mer, slik at snittflaten er på tykkelse med en blyant.

Behandling av sideskuddene blir veldig forskjellig. For sorter med svært store klaser og liten avstand mellom mellom sidegreinene, må en ofte fjerne mange av klasene og noen av sidegreinene. For sorter med små klaser og stor avstand mellom sidegreiene, beholder en som oftest alle klasene. Det kan her også være aktuelt med å la det gå ut to skudd fra fjorårets sidegreiner.

Uansett er det viktig at en lar planten få gradvis flere klaser de følgende årene.

Her skulle det vært tynnet i sideskuddene på et tidligere tidspunkt. Somersset Seedless har mange sideskudd som kommer svært tett. Bladene skygger allerede mye for hverandre og det er alt for mange drueklaser. Selv for en litt eldre plante er det viktig å unngå overbelastning. Selv om en enda ikke vet hvordan bestøvningen blir, kan en med fordel fjerne noen klaser nå.

En kan nå tynne til en klase per sidegrein og eventuelt vente med mer tynning til blomstringen og ansetting av kart har funnet sted. Da har en først full oversikt over hvor stor avlingen blir.

Her har en del av sidegreinene blitt fjernet. En tar i stor grad vare på de som går langs med vegg og har anlegg til store klaser. Det kan se ut som om det har blitt fjernet litt for mange sidegreiner her, men bladene er på forsommeren enda små. De vil i stor grad dekke til treverket senere. Somerset Seedless som her er avbildet, har så små klaser, at en på litt eldre planter kan beholde nesten en klase per sidegrein.

For utendørsplanter på vegg fjerner en som tidligere nevnt sideskudd på sideskudd, og lar det være 6-7 blader utenfor ytterste klase. Det er viktig å huske støtte for sidegreinene allerede i juni. Selv om sidegreinene er korte og klasene ikke har fått noen tyngde enda, kan kraftig vind forårsake at en del sidegreiner løsner fra hovedranken. Noen sorter er mer utsatt for dette enn andre.

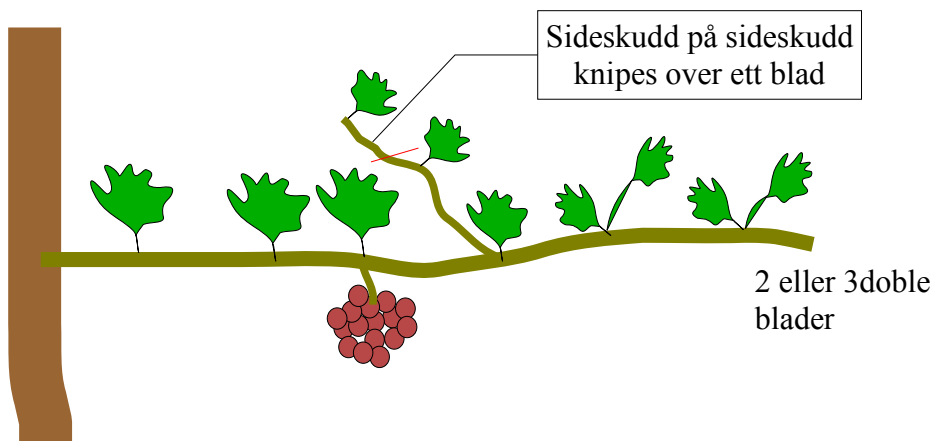
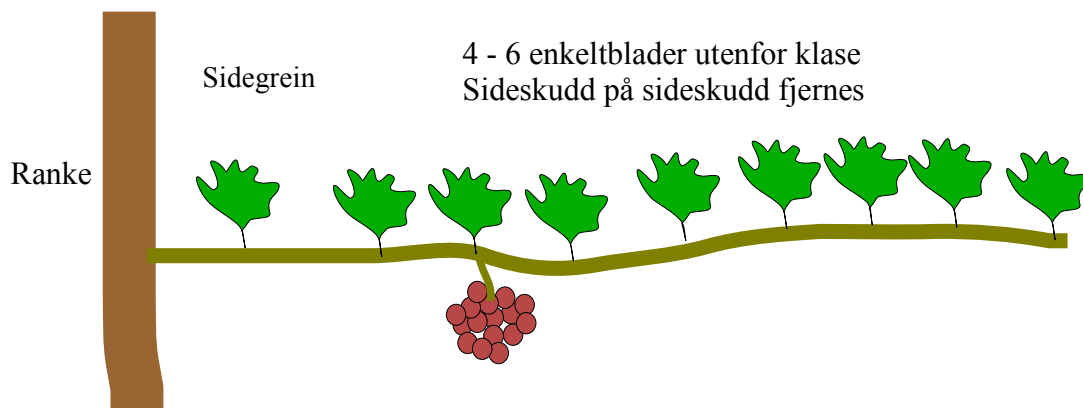
I slutten av juli har bladene blitt mye større, men enkeltbladene får likevel bra med lys. Det er viktig å ikke la bladverket bli for tett på planter dyrket ved vegg, siden lysvirkningen på innsiden er noe redusert. Plantene bruker mye energi på å produsere blader. Hvis mange av bladene får en skyggefull tilværelse, vil de ikke klare å gi noe vesentlig energi til andre plantedeler på et senere tidspunkt. En fin balanse mellom lys, bladverk og klaser vil gi planten en god utvikling, som fører til bedre vinterherdighet og et godt utgangspunkt for neste år.

Ved loddrett ranke på vegg går sidegreinene ut i to forskjellige retninger, i veksthus i mange retninger. En kan derfor her ha litt tettere avstand mellom sidegreinene enn på dobbel Guyot system, siden produksjonsgreinene her går i samme retning, dvs loddrett.

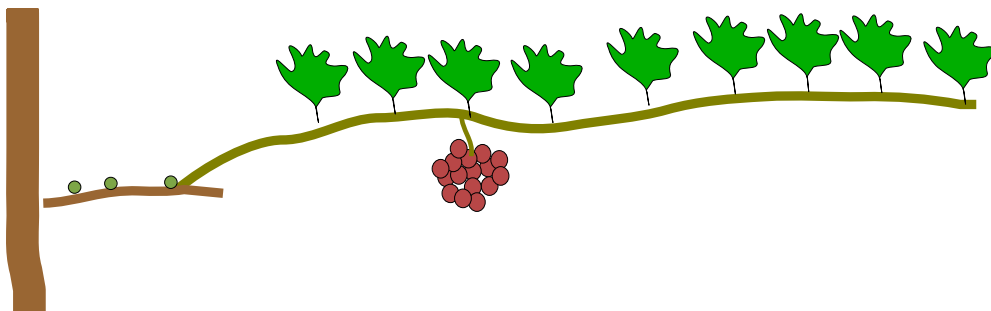

For loddrett ranke i veksthus er det fordelaktig å ha sidegreinene fordelt i forskjellige retninger. Noen sorter, særlig amerikanske, har svært stor avstand mellom bladene på sideskuddene. For å ikke få for lange sidegreiner i veksthus, kan en utenfor klasen, la sideskudd vokse ut fra de 2-3 første knoppene. En får da 2x2 eller 3x2 blader istedenfor 6 enkeltblader utenfor drueklasen, slik at sidegreinen blir kortere. Noen få sorter, blant annet Himrod, har svakt greinfeste til ranken, slik at her bør sidegreinene støttes opp selv i veksthus.

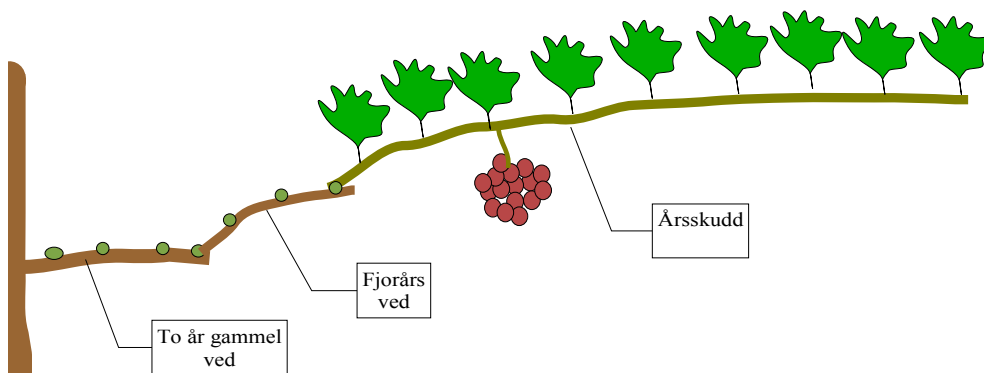
Her er to skisser som beskriver dette med enkeltblader og dobbeltblader.

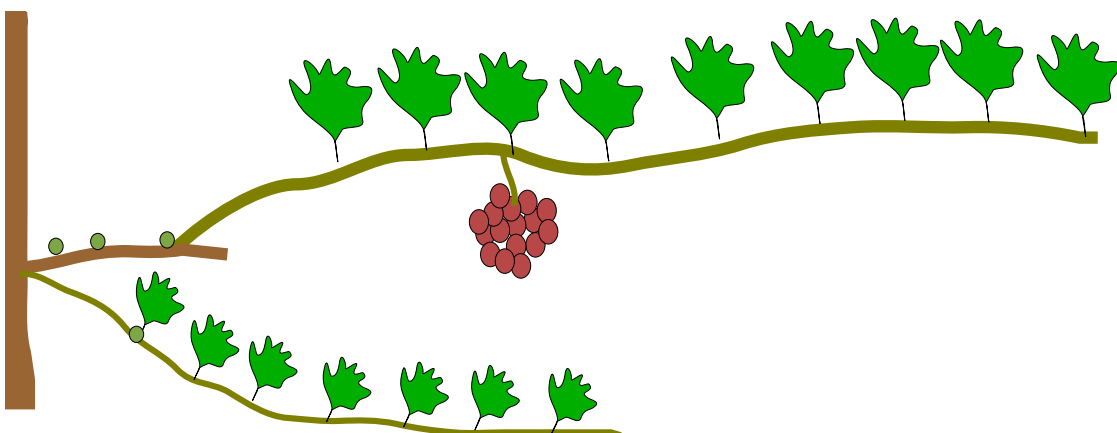
Ved beskjæring gjennom flere år, vil bæreflatten etter hvert komme lenger og lenger ut. Det vil skje særlig raskt hvis en i stor grad bruker tredje ytterste knopp fra forårets ved.

Året etter

Det er derfor viktig å ta vare på nye skudd som vokser rett ut fra hovedranken. På figuren nedenfor kutter en vekk den gamle greinen helt inn til ranken ved vinterbeskjæringen og bruker det nye skuddet til neste års produksjon

Noen eldre sorter som Frankenthaler, kan være mer fruktbare på knopper lenger ut, dvs de gir større klaser på 4-6. knopp. Blir avlingen liten, kan en vurdere å bruke en variant av Guyotsystemet i stedet.

